

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد رشته فناوری اطلاعات سلامت

عنوان:

بررسی اثربخشی آموزش روان‌شناختی مبتنی بر تلفن همراه در میزان اضطراب،

افسردگی و شیدایی بیماران مبتلابه اختلال دوقطبی

در شهر مشهد در سال ۱۳۹۷

توسط: بی بی زهره هاشمی

استاد راهنمای ۱: دکتر رقیه ارشاد سربابی

استاد راهنمای ۲: دکتر افشین صرافی نژاد

استاد مشاور: دکتر فرزاد اکبرزاده

مشاور آمار: دکتر ملیحه ضیایی

سال تحصیلی: ۱۳۹۸-۱۳۹۷

Kerman University of Medical Sciences

Faculty of Management and Health Information Sciences

In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree MSc

**Evaluation the impact of psychoeducation on anxiety, depression and mania
in bipolar disorder patients based on mobile application in Mashhad in 2018**

By: Zohreh Hashemi

Supervisor: Dr. Roghayeh Ershad sarabi

Dr. Afshin Sarafinejad

Advisors: Dr. Farzad Akbarzadeh

Dr. Maliheh Ziaei

Year: 2018- 2019

چکیده

مقدمه واهداف : اختلال دوقطبی یک موقعیت روان پزشکی مزمن و ناتوان کننده است. حدوداً یک نفر از هر

۱۰۰ بزرگسال در طول زندگی خود دچار این اختلال می گردند . یکی از مهم ترین درمان های غیرداروئی

اختلال دوقطبی " آموزش روانشناختی" است. در صورت استفاده از تلفن همراه میزان رضایت و پذیرش بیماران

از این روش درمانی دو چندان می گردد. هدف از این مطالعه تعیین اثربخشی آموزش روان شناختی مبتنی بر تلفن

همراه در میزان اضطراب، افسردگی و شیدایی در مقایسه با روش درمان معمول بیماران دوقطبی می باشد.

روش کار :

پژوهش حاضر از نوع کار آزمایی بالینی دو گروهه بصورت مداخله پیش آزمون و پس آزمون ،در پاییز وزمستان

سال ۹۷ انجام پذیرفت. مشارکت کنندگان در این مطالعه، بیماران مبتلا به اختلال دوقطبی در حال ترخیص از

بیمارستان ابن سینا بودند. حداقل حجم نمونه پژوهش با توجه به بررسی مطالعات پیشین و با توجه به ریزش

احتمالی ۶۰ نفر در نظر گرفته شد که پس از همگن سازی گروه ها به صورت تصادفی به دو گروه تقسیم

شدند. ۳۰ نفر در گروه کنترل و ۳۰ نفر در گروه آزمایش قرار گرفتند. پژوهشگر بیمارانی که شرایط ورود به

مطالعه را داشتند انتخاب نمود.اهداف پژوهش برای بیماران توضیح داده شد و در صورت موافقت، فرم رضایت

کتبی از ایشان اخذ گردید.

ابزار گرد آوری داده ها سه پرسشنامه استاندارد اضطراب بک، افسردگی بک و مانیای یونک بود. ارزیابی در دو مرحله انجام شد. در مرحله اول ارزیابی، میزان افسردگی، اضطراب، و شیدایی بیماران در زمان ورود به مطالعه اندازه گیری شد.

محتوی آموزشی نرم افزار با نظر اساتید روانپزشکی از کتاب روان پزشکی "اختلال دوقطبی و ادامه زندگی" و اطلاعات دارویی از سایت مداسکیپ استخراج گردید. پژوهشگر پس از مطالعه کتاب، محتوی آن را به زبان ساده خلاصه نمود. محتوی، شامل مطالب آموزش روان شناختی و خودمراقبتی مورد نیاز بیماران مبتلا به اختلال دو قطبی پس از ترخیص بود. محتوی آموزشی شامل فصل های اصلی دارو درمانی، روانج درمانی، کودک و نوجوان، ازدواج، مدیریت استرس، سوگیری فکری، تحریک پذیری، مهارت های ارتباط، تمرکز اهداف، بهبود سلامت، تعاریف و داروها بود. نسخه نهایی محتوی نرم افزار توسط متخصصین روانپزشکی اصلاح و تأیید شد.

پس از ترخیص بیماران متعلق به گروه کنترل، مراقبتهای روانپزشکی معمولی را با درمانهای دارویی به مدت سه ماه ادامه دادند. بر روی گوشی همراه بیماران گروه مداخله پس از ترخیص نرم افزار "اختلال دو قطبی و ادامه زندگی" نصب گردید و از آنها خواسته شد که از آن به مدت سه ماه استفاده نمایند. نمرات (اضطراب، افسردگی، شیدایی) در ابتدا و پس از انجام مداخله، ثبت و مقایسه گردید. تجزیه و تحلیل داده ها با نرم افزار SPSS انجام شد.

یافته ها : در مجموع ۴۱ نفر (۱۷ نفر گروه مداخله و ۲۴ نفر گروه کنترل) در این پژوهش شرکت کردند. اکثر

شرکت کنندگان در رده سنی ۲۰-۳۰ سال (۳۹٪) و دارای تحصیلات زیر دیپلم (۴۳/۹٪) بودند. همچنین بیش

از نیمی از آنها را زنان تشکیل می دادند (۵۳/۷٪). برای مقایسه نمره شیدایی قبل و بعد در دو گروه، از آزمون تی

مستقل استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها از طریق آزمون تی مستقل نشان داد که بین گروه آزمایش و

گروه کنترل در نمره شیدایی قبل از مداخله اختلاف معناداری نبود ($p > 0.05$). اما بین دو گروه در نمرات

شیدایی بعد از مداخله از لحاظ آماری تفاوت معناداری بدست آمد ($p < 0.01$). این اختلاف به گونه ای بود که

میانگین نمرات گروه آزمایش در مرحله بعد از مداخله حدود ۶ واحد از میانگین نمرات گروه کنترل کمتر است.

برای مقایسه نمره افسردگی قبل و بعد در دو گروه، از آزمون تی مستقل استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها

از طریق آزمون تی مستقل نشان داد که بین گروه آزمایش و گروه کنترل در نمره افسردگی قبل از مداخله

اختلاف معناداری بود ($p < 0.05$). همچنین بین دو گروه در نمرات افسردگی بعد از مداخله نیز از لحاظ آماری

تفاوت معناداری بدست آمد ($p < 0.05$). این اختلاف به گونه ای بود که میانگین نمرات گروه آزمایش در مرحله

بعد از مداخله ۱۱ واحد از میانگین نمرات گروه کنترل کمتر است.

برای مقایسه نمره اضطراب قبل و بعد در دو گروه، از آزمون تی مستقل استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده ها از

طریق آزمون تی مستقل نشان داد که بین گروه آزمایش و گروه کنترل در نمره اضطراب قبل از مداخله اختلاف

معناداری نبود ($p > 0.05$). اما بین دو گروه در نمرات اضطراب بعد از مداخله از لحاظ آماری تفاوت معناداری

بدست آمد ($p < 0.05$). این اختلاف به گونه ای بود که میانگین نمرات اضطراب گروه آزمایش در مرحله بعد از مداخله حدود ۱۰ واحد از میانگین نمرات گروه کنترل کمتر است.

نتیجه گیری :

آموزش روانشناختی مبتنی بر موبایل منجر به بهره گیری از پتانسیل‌های سلامت همراه مانند عدم نیاز فرد به ملاقات با پزشک ، کاهش بار کاری متخصصان روانپزشکی، صرفه جویی در زمان و هزینه و هم چنین موجب ارتقای فناوری اطلاعات سلامت در درمان بیماران روان خواهد شد .

واژه های کلیدی :

نرم افزار ، سلامت همراه ، اختلال دو قطبی ، آموزش روانشناختی

Abstract

Background and Objectives:

Bipolar disorder is a chronic and debilitating psychiatric condition. About one in 100 adults will develop this condition at some point in their lifetime. One of the most important non-pharmacological treatments for bipolar disorder is “psycho education”. If this training delivered through mobile phone application, the satisfaction and acceptance of patients with this treatment will be doubled. The current research was conducted in order to provide evidence regarding the effectiveness of mobile health technology in patients with bipolar disorder.

Methods:

The current study is a two-group clinical trial that was conducted before and after the intervention. The study was carried out in autumn and winter in 2018-2019.

Participation in the study was proposed to a consecutive sample of patient's bipolar disorder who were discharged from Ibn sina hospital. According to previous studies and according to probability of dropout sample size were selected 60 patients. Participation were randomly divided into two groups after homogenization. 30 patients in control group and 30 patients in control group. Patient were screened according to the inclusion criteria for the study to ensure eligibility. The researchers explained briefly the aims of the study, the intervention to eligible patients, and asked them to participate if they were interested. All eligible participants provided written consent prior to participation. Data were collected using Beck Anxiety, Beck Depression Inventory and Mania Young standard questionnaires. Evaluation was performed in two stages. In the first step, the patients' depression, anxiety, and mania were measured at the time of the study. Educational content of the application was extracted from a psychiatric book entitled "Bipolar

Disorder and Continuing Life". All extracted information were summarized and rewrite in simple language. The educational content was discussed in an expert panel consisted of psychiatrists and medical informaticians. The 12 main topics of the educational content were pharmaceutical therapy, psychiatry therapy, adolescents, marriage, anxiety management, cognitive bias, irritability, communication skill, focusing on goals, health improvement, definitions of concepts and medications. Finally, after troubleshooting, the final version of the application was prepared.

The control group continued their usual psychiatric care with drug treatment for three months after discharge. The intervention group were installed "bipolar disorder and life extension" software on the mobile phone after discharge and were asked to use for three months. The (anxiety, depression, mania) scores were recorded and compared before and after the intervention. Data were analyzed using SPSS software.

Independent t-test was used to compare pre and post anxiety scores in two groups. Analysis of data by independent t-test showed that there was no significant difference between the experimental and control groups in the pre-intervention anxiety score ($p < 0.05$). But there was significant difference between the two groups in anxiety scores after intervention ($p < 0.05$). The difference was that the mean scores of anxiety in the experimental group after the intervention were about 10 points lower than the mean of the control group.

Result:

The results of data analysis showed that most of the participants were 20-30 years old (39%) and had education level less than high school (43.9%). Moreover, more than half of them were women (53.7%)

Independent t-test was used to compare the pre and post-mania scores in the two groups. Data analysis by independent t-test showed that it was not significant difference between the

experimental and control groups in the pre-intervention mania score ($p < 0.05$). But it was significant difference between the two groups in the post-intervention mania scores ($p < 0.01$). This difference was such that the mean scores of the experimental group after the intervention were about 6 points lower than the mean of the control group.

Independent t-test was used to compare the depression score before and after the two groups. Analysis of data by independent t-test showed that it was significant difference between the experimental and control groups in depression score before intervention ($p < 0.05$). It was also significant difference between the two groups in post-intervention depression scores ($p < 0.05$). The difference was that the mean scores of the experimental group after the intervention were 11 points lower than the mean of the control group.

Conclusion:

Mobile-based psychological training will lead to the utilization of mobile health potentials such as not having to see a doctor, reducing the burden on psychiatrists, saving time and cost, as well as promoting health information technology in the treatment of mental illness.

Keywords:

Applications, Mobile Health, Bipolar Disorder, Psychoeducation

بسمه تعالی

صور جلسه دفاع از پایان نامه

تاریخ ۱۳۹۸/۰۶/۰۸

شماره ۱۰۰۷۰۸۹۰۰۶۰۴/۴

پیوست

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

تحصیلات تکمیلی دانشگاه

جلسه دفاعیه پایان نامه تحصیلی خانم بی بی زهره هاشمی دانشجوی رشته فناوری اطلاعات سلامت دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی کرمان تحت عنوان: بررسی اثربخشی آموزش روانشناختی مبتنی بر تلفن همراه بر میزان اضطراب، افسردگی و شیدایی بیماران مبتلا به اختلال دوقطبی در شهر مشهد در سال ۱۳۹۷ در ساعت ۱۲ روز شنبه مورخ ۹۸/۶/۱۶ با حضور اعضای محترم هیات داوران

متشکل از:

سمت	نام و نام خانوادگی	امضا
الف: استاد راهنما	خانم دکتر ارشاد آقای دکتر صرافی نژاد	
ب: استادان مشاور	آقای دکتر اکبرزاده خانم دکتر ضیایی	
ج: عضو هیات داوران (داخلی)	آقای دکتر بهالدینی	
د: عضو هیات داوران (خارجی)	خانم دکتر مظفری	
ه: نماینده تحصیلات تکمیلی	خانم دکتر شجاعی	

تشکیل گردید و ضمن ارزیابی به شرح پیوست با درجه عالی و نمره ۱۹ مورد تأیید قرار گرفت.

مهر و امضاء معاون آموزشی

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی
معاونت آموزشی